

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÖMER SABANCI'NIN
TÜRKİYE SİAD PLATFORMU
HATAY BAŞKANLAR KURULU
AÇILIŞ KONUŞMASI

04 Haziran 2004
Hatay

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax:(90-212) 249 13 50
Fax:(90-312)428 86 76
Fax:(32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Sayın Valim, Sayın Belediye Başkanım,
Platform üyesi derneklerin çok değerli başkanları ve üyeleri,
Basınıımızın değerli temsilcileri,

TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Konuşmama başlarken, Türk İş Dünyası'nın yurt sathına yayılmış bu seçkin temsilcilerine ev sahipliği yaptıkları için, başkanları Kemal Altunay'ın şahsında Hatay SİAD'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Türkiye SİAD Platformu'nun bu Başkanlar Kurulu'nda keyifle, gururla bir aradayız. Çünkü uzun süredir üzerinde çalıştığımız bir projede somut gelişmeler kaydettik. TÜSİAD olarak 10 yıldır, Türkiye SİAD Platformu'nun ve Sektörel Dernekler Platformu'nun kuruluşuna, gelişmesine ve faaliyetlerine destek verdik. Bu süreç içinde yer alırken, her zaman, bilgi ve tecrübemizi azami ölçüde aktarırken, eşitlerin birlikteliği prensibini korumaya da özen gösterdik. Sonunda, federasyonlaşma sürecini tamamlama aşamasına geldik, konfederasyona doğru ilerliyoruz.

Aralık 2004'ten itibaren, Türkiye, ekonomik, siyasal ve sosyal olarak yeni bir döneme girecek. Bu dönemin belirleyici eksenini AB ile sürdürdüğümüz müzakereler olacak. Bu müzakerelerde Türk iş dünyasına önemli bir rol düşeceğinin bilincindeyiz. Kuruluşuna katkıda bulunduğumuz federasyonların ve onların oluşturacağı konfederasyonun birincil işlevi, işte bu müzakere sürecinde köprü görevi üstlenmek, Türkiye'nin müzakere masasında azami güce ve donanıma sahip olmasını sağlamak olacaktır.

Sayın Başkanlar,

Aralık 2004'ten itibaren, Türkiye'nin, ekseninde AB ile sürdürülen müzakerelerin yer alacağı yeni bir döneme gireceğinden söz ettim. Dikkat ederseniz, "eğer", "belki" gibi sözcükler kullanmadım. Çünkü bu konudaki beklentilerimiz büyük ölçüde pozitif bir noktaya ulaştı.

AB'ye uyum çerçevesinde gerçekleştirilmiş olan anayasal ve yasal düzenlemeler, Kopenhag kriterlerinin kağıt üzerinde gerçekleştirilmiş olması açısından olumlu bir etki yaratmaktadır. Uygulama açısından, yetersizlikler bulunmakla birlikte, bunlar da zaman içerisinde birer birer aşılabacaktır. AB Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu komiseri Günther Verheugen'in 27 Mayıs 2004 tarihinde yapmış olduğu açıklama Türkiye'nin 10 yeni üye ile eşit muameleye tabi tutulacağını göstergesi olmuştur. Yani Kopenhag kriterleri açısından, Türkiye'nin "kritik kütle"yi aşmış olması, müzakerelerin başlaması için yeterli sayılacaktır.

TÜSİAD olarak biz, Türkiye'nin AB'ye tam üye adaylığı ve müzakerelerin başlaması yönünde, 1995 yılından beri aktif olarak gösterdiğimiz çabaların olumlu sonuca yaklaştığı duygusu içindeyiz. Özellikle, Kıbrıs konusunda, TÜSİAD'ın Kıbrıs İŞAD ile birlikte yürüttüğü çözüm yanlısı çalışmaların meyvesini verdiğini söyleyebiliyoruz. Kıbrıs ile ilgili olarak, önümüzdeki günlerin gündemi, referandum sonrası AB'nin yayınlamış olduğu yönetmeliğin eksiklerinin giderilmesi, örneğin, KKTC'nin üçüncü ülkelerle doğrudan ticaretine olanak sağlanması ve mali protokolün hemen işlerlik kazanması için girişimleri sürdürmek olacaktır.

Tabii müzakerelerin başlatılması aşamasına gelmiş olmamız, bizi, ülke içindeki kronik sorunlarımızı halletme konusunda elimizi çabuk tutmaya da sevk etmelidir. Toplumsal uzlaşma temelinde yükselen istikrarlı bir siyasi yapı; kalıcı istikrarı sağlamış, yapısal

dönüşümünü tamamlamış, sürdürülebilir büyümeye geçmiş bir ekonomik yapı; bu süreçte vazgeçilmez ihtiyaçlar olarak önümüze çıkmaktadır.

Değerli Başkanlar;

Siyasette istikrarın temel direğinin, çoğulcu demokrasinin gereği olarak, siyasal-toplumsal uzlaşma kültürü olduğunu çok iyi özümsemek gerekmektedir. Türkiye'nin, siyasi istikrarı kalıcı kılmasının ve Avrupa Birliği'nin siyasi kültürüne uygun bir yapıya kavuşmasının dört temel gereği bulunmaktadır:

- 1) Çoğunluk, hangi oranda ve hangi sistemle sağlanmış olursa olsun, uzlaşma kültürü korunmalıdır. Çağdaş demokrasilerde gelişmişlik; çoğunluğun, azınlık haklarını ne ölçüde koruduğuyla ölçülmektedir.
- 2) Seçim sistemimiz karma bir yapıya yönelmelidir. AB normlarına uygun yeni bir seçim sisteminin benimsenmesiyle, yönetimde istikrar ile temsilde adaletin dengelenmesi mümkün olacaktır.
- 3) Siyasi partilerin iç işleyişi, siyasi kadrolarda değişimi engellemeyen, şeffaf ve demokratik bir yapıya kavuşturulmalıdır.
- 4) Devlet kadrolarında başarı ve liyakat tek ölçüt olmalı; parti tabanını memnun edecek kadrolaşma çalışmalarıyla kamu yönetiminin işleyişi aksatılmamalı, hizmet kalitesi düşürülmemelidir.

Genel seçimlere henüz uzak bir tarihte olmamız, seçim sisteminin ele alınması için elverişli bir ortam yaratmaktadır. Seçim sistemimizde "temsilde adalet" ilkesi ciddi biçimde güçlendirilmelidir. Yüksek baraj sistemi yüzünden yüzde 40'lara varan seçmen oyu boşa gitmektedir. Yüzde 10'luk ulusal baraj, nisbi temsil sistemini adeta ortadan kaldırmış, seçim sistemini bir çoğunluk sistemi olarak işletmeye başlamıştır. Çoğu Avrupa ülkesinde olduğu gibi, Türkiye'de de, nisbi temsil ile iki türlü sistemi bir arada içeren, karma bir seçim sistemi uygulanır, seçim öncesi ittifaklara yasal zemin sağlanırsa, hem yönetimde istikrar, hem temsilde adalet sağlanmış olur.

Ekonomide istikrarın sağlanmasının ise iki temel koşulu bulunmaktadır:

- 1) Türkiye ekonomisinin kronik makroekonomik dengesizlik ve yüksek reel faiz kıskaçından kurtarılması, iç borç sorunlarından arındırılması ve yapısal olarak güçlendirilmesi,
- 2) Ekonomik gelişmenin; AB ile uyumlu, sürdürülebilir büyümeyi destekleyen, istihdamı ve döviz gelirlerini artırıcı, teknolojiyi geliştirici, stratejik üstünlüklerimizden azami ölçüde yararlanan bir strateji doğrultusunda yönlendirilmesi.

Türkiye ekonomisinin makroekonomik sorunlarından arındırılabilmesi, karşımıza ilk şart olarak, mevcut ekonomik programın disiplininin korunmasını çıkarmaktadır. Burada tartışılması ve kısa sürede sonuca bağlanması gereken konu, Türkiye'nin IMF ile ilişkileridir.

Bizim değerlendirmelerimiz gösteriyor ki, Türkiye'nin makul ve emniyetli bir makro ekonomik alt yapıya kavuşması için spesifik bir makro uyum programına bir-iki yıl daha devam etmesinde yarar vardır. Şüphesiz elde edilen başarıya bağlı olarak, para ve maliye politikalarının yeniden ele alınması, enflasyon hedeflemesi veya borçların yeniden yapılandırılması gibi bazı araçlarda değişiklikler söz konusu olabilir. Ancak, makro istikrarın tam olarak tesisi için biraz daha süreye ihtiyacımız olduğu açıktır.

Dün açıklanan enflasyon oranlarıyla, sonunda tek haneli enflasyonu görebilmiş olmamız memnuniyet vericidir. Ancak, artık sadece enflasyon ve faizlerin arzu edilen noktalara düşmesine sevinmek yeterli değildir.

Yapısal reformlarla da ekonominin bünyesini kuvvetlendirmeye devam etmeliyiz. Ciddi bir biçimde eksik kalan yapısal önlemleri, üç grupta toplayabiliriz: 1) Kamu giderlerini azaltacak önlemler, 2) Kamu gelirlerini artıracak önlemler, 3) Yatırım ortamını iyileştirecek önlemler.

Kamu giderlerinin azaltılması için gereken önlemlerin başında, finansman açıkları yeniden büyüme istidadı gösteren Sosyal Güvenlik Sistemi'nin reforme edilmesi gelmektedir. Bu konuda yeterince zaman kaybedilmiştir. Hızla ve cesaretle konunun üzerine gidilmesi gerekmektedir.

Kamu Reformu yasa tasarısı yavaş yol alan projeler arasına katılmıştır. Oysa, kamu idaresinin yeniden yapılanması, özellikle belediyeler cephesinde etkin denetim mekanizmalarıyla birleştiğinde, kamu kaynaklarının verimli kullanılması ile sonuçlanabilecektir.

Özelleştirmeler, git gide gündemden düşmekte, her yılın hanesine bir başarılı özelleştirme yazmakta bile güçlük çeker hale gelmektedir.

Kamu gelirlerinin artırılması ise, gelir idaresi yeniden yapılandırılarak, kayıt dışı ekonominin sistematik olarak küçültülmesi, üretimi teşvik edecek bir vergi yaklaşımı ile, yeni vergi mükellefleri yaratarak gelir artışı sağlanması felsefesi ile gerçekleştirilmelidir.

Gerçekçi vergi oranları ile mükellef sayısını artırmak, kayıt dışı ekonominin hareket alanını daraltmak, yabancı sermaye için cazip koşullar yaratmak, birlikte etki ederek yatırım ortamını iyileştirecek ve sonunda, yatırım, üretim, istihdam artışı ile, kamu gelirlerini, başlangıçtaki vergi kaybını kat kat telafi edecek biçimde artıracaktır.

Burada dile getirdiğimiz hususlar, ancak eş zamanlı gerçekleştirilirlerse etkili olabilirler. Aksi taktirde makro dengelerin bozulması ya da özel sektör kaynaklı büyümenin sekteye uğraması riski oluşacaktır. Bu nedenle, sorunları sırayla çözmeye çalışmak akılcı değildir; topyekün bir strateji uygulanmalıdır.

Değerli Başkanlar,

Dünya, çok ciddi bir ekonomik rekabet içinde. AB bile bu rekabette iyi pozisyon alamadığını düşünerek, 2000 yılında Lizbon Stratejisi'ni benimsedi. **Bu stratejinin hedefi, daha çok sayıda daha iyi iş yaratabilecek ve toplumun daha geniş kesimini kapsayarak sürdürülebilir büyümeyi gerçekleştirebilecek, bilgiye dayalı, dünyanın en rekabetçi ve en dinamik ekonomisi durumuna gelmektir.**

Bugün de AB Konseyi tarafından yakın takipte tutulan bu strateji uyarınca, AB ülkelerinin şu öncelikleri benimsemesi istenmektedir:

- 1) **Herkese açık bir bilgi toplumu yaratabilmek;**
- 2) **Araştırma ve geliştirmeye öncelik verilmek;**
- 3) **İç pazarı tümüyle işler hale getirmek;**
- 4) **Finansal piyasalarda etkinlik ve entegrasyonu sağlamak;**

- 5) Girişimciliği güçlendirmek;
- 6) Genç ve kadın nüfusu da kapsayacak şekilde istihdam artırıcı politikalar geliştirmek ,
- 7) Bu öncelikleri sürdürülebilir gelişme anlayışı içinde gerçekleştirmek.

Görüldüğü gibi, Lizbon stratejisi bizi yakından ilgilendiren konuları içermektedir ve gerek üye ülkelerin, gerekse Türkiye gibi aday ülkelerin bu stratejiye kendilerini uydurmaları gerekmektedir.

Türkiye'nin, yoğunlaşan küresel rekabette yerini alabilmesi için, Lizbon Stratejisi'ni de gözönüne alarak, kendi sorularını sorması ve kendi cevaplarından hareketle gelişme stratejisini belirlemesi gerekmektedir.

Ülkemizin teknolojik açıdan bulunduğu nokta bir kader olarak mı kabul edilecektir, yoksa, "hangi konulara, hangi sektörler ağırlık verirsek, teknolojimizi geliştirebiliriz" sorusuna cevap aranacak mıdır ?

Yatırım olsun da ne olursa olsun mu denecektir? Yoksa, yatırımları sektörel olarak özendirip, sektörlerin bölgesel kalkınmaya katkıları, istihdam yaratma kapasiteleri, ihracat potansiyelleri, finansman ihtiyaçları gibi faktörleri titizlikle dikkate alan politikalar mı benimsenecektir?

Türkiye'nin küreselleşmeden ve bilgiye dayalı yeni ekonominin yarattığı fırsatlardan daha fazla yararlanmasının koşulları yaratılacak mıdır?

Türkiye'nin jeo-stratejik üstünlüklerini ekonomik üstünlüğe dönüştürebilmek için bir orta-uzun vadeli strateji yapılacak mıdır? AB'nin Lizbon Stratejisi'ne benzer, piyasa ekonomisi kuralları içinde gelişmeyi yönlendiren, ülke ekonomisinin orta ve uzun vadeli gelişme stratejisini çizecek, kamu ve özel sektör ilişkisini bu bağlamda sürekli canlı tutacak bir kurumsal yapılanma gerçekleştirilecek midir?

Değerli Başkanlar;

Görüldüğü gibi Türkiye'nin gerçek gündemi son günlerde tartışılan konulardan çok daha derinlere inmektedir. Ülkenin gündemini muhafaza etmek, gemiyi rotasında tutmak hükümetin görevidir. Türkiye 18 aydır belirli bir ekonomik ve siyasi istikrar yaşıyor. Bundan hepimiz memnuniyet duyuyor ve yeri geldikçe takdir duygularımızı da ifade ediyoruz. Ancak biraz geriye çekilip resmin bütününe baktığımızda, bu istikrarı kalıcı kılabacak bazı çok önemli yapı taşlarının eksik olduğunu görüyoruz. Bu yüzden bizi kalıcı siyasi istikrara götürecektir siyasal reformların, kalıcı ekonomik istikrara götürecektir yapısal ekonomik reformların gereğinin altını kuvvetle çiziyoruz. Bunlara ek olarak, AB üyelik müzakereleri sürecinde hareket kabiliyetimizi artıracak bir gelişme stratejisinin gerekli olduğunu vurguluyoruz.

Türkiye'nin, hem kendi bölgesindeki ülkeleri, hem de üyesi olacağı Avrupa Birliği'ni etkileyebilecek bir dinamizme ve ekonomik büyüklüğe sahip olduğunu artık kavramamız gerekir. İş dünyasının temsilcileri olarak, bizler de, bu vizyonun gereklerini yerine getirmede, ülkenin gündeminin ve rotasının korunmasında üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirirsek, başarıyı sandığından çok daha hızlı yakalayacağımızdan kimsenin şüphesi olmasın.

Hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.